

“Oliy ta’limda jismoniy madaniyat o‘qituvchilarining kompetensiyalarini rivojlantirishda innovatsion pedagogik yondashuvlar”

Musayev Otabek Qudratovich

Navoiy davlat universiteti

“Jismoniy madaniyat” kafedrası dotsenti p.f.f.d. (PhD)

Annotatsiya: Ushbu maqola oliy ta’lim muassasalarida jismoniy madaniyat o‘qituvchilarining pedagogik va metodik kompetensiyalarini rivojlantirishda innovatsion pedagogik yondashuvlarning samaradorligini o‘rganadi. Tadqiqot kompetensiyaviy yondashuvni zamonaviy texnologiyalar, interaktiv metodlar va reflektiv faoliyat bilan birlashtirish orqali o‘qituvchilarning professional salohiyatini oshirish strategiyalarini aniqlashga qaratilgan. Shuningdek, maqolada darslarni samarali rejalashtirish va o‘quvchilarning jismoniy va ijtimoiy rivojlanishini rag‘batlantirishning amaliy tavsiyalari keltirilgan.

Kalit so‘zlar: kompetensiyaviy yondashuv, pedagogik kompetensiya, metodik salohiyat, jismoniy madaniyat, innovatsion pedagogik yondashuv, interaktiv metodlar, oliy ta’lim

Oliy ta’lim muassasalarida jismoniy madaniyat o‘qituvchilarining pedagogik va metodik kompetensiyalarini rivojlantirish ta’lim jarayonining sifatini belgilovchi asosiy omillardan biridir. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar va innovatsion metodlar o‘qituvchilarga darslarni qiziqarli, interaktiv va natijaviy tashkil etish imkonini beradi. Kompetensiyaviy yondashuv nazariy bilimlarni, amaliy ko‘nikmalarni va reflektiv faoliyatni uyg‘unlashtirib, o‘qituvchining pedagogik jarayonni samarali boshqarish salohiyatini oshiradi.

Maqolada innovatsion pedagogik yondashuvlar, zamonaviy texnologiyalar va interaktiv metodlarning pedagogik kompetensiyalarni rivojlantirishdagi roli muhokama qilinadi. Shu bilan birga, o‘qituvchilarning professional rivojlanishi va o‘quvchilarning jismoniy, aqliy va ijtimoiy rivojlanishini rag‘batlantirish bo‘yicha amaliy tavsiyalar berilgan.

Oliy ta’lim muassasalarida jismoniy madaniyat o‘qituvchilarining pedagogik va metodik kompetensiyalarini rivojlantirish zamonaviy ta’lim jarayonining muhim qismi hisoblanadi. Innovatsion pedagogik yondashuvlar va kompetensiyaviy yondashuv birlashtirilgan holda, o‘qituvchilarga darslarni samarali, qiziqarli va interaktiv tarzda olib borish imkonini beradi. Shu orqali o‘quvchilarning individual rivojlanishi, jismoniy faolligi va ijtimoiy ko‘nikmalari rag‘batlantiriladi.

Pedagogik va metodik kompetensiyalarni rivojlantirish jarayoni bir nechta asosiy komponentlarni o‘z ichiga oladi. Birinchi komponent — metodik kompetensiya. O‘qituvchi darslarni rejalashtirish, samarali pedagogik va interaktiv metodlarni

qo'llash, o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlash qobiliyatiga ega bo'lishi kerak. Amaliy mashg'ulotlar va seminarlar o'qituvchilarga nazariy bilimlarni amaliyotda qo'llash, yangi pedagogik metodlarni o'rganish va professional tajriba almashish imkonini yaratadi.

Ikkinchi komponent — tashkiliy kompetensiya. O'qituvchi darslarni samarali tartibga solishi, vaqt va resurslarni optimal taqsimlashi, sport anjomlarini ishlatishi va o'quvchilarning mashg'ulotlarga faolligini oshirishi lozim. Tashkiliy kompetensiya pedagogik jarayonning sifatini oshiradi va o'quvchilarning intizomi va ishtirokini rag'batlantiradi.

Uchinchi komponent — motivatsion va kommunikativ kompetensiyalar. O'qituvchi o'quvchilarni darsga jalb qilishi, ularni rag'batlantirishi va ijobiy pedagogik muhit yaratishi kerak. Bu kompetensiyalar o'quvchilarning mashg'ulotlarga qiziqishini oshiradi, ularni jismoniy faoliyatga faol ishtirok etishga undaydi va ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Diagnostik va baholash kompetensiyasi o'qituvchining professional salohiyatini oshirishda muhim rol o'ynaydi. O'qituvchi o'quvchilarning individual rivojlanishini baholay olishi, jismoniy tayyorgarlik darajasini aniqlashi va natijalarni tahlil qilishi kerak. Bu kompetensiya pedagogik jarayonni optimallashtirish va doimiy takomillashtirish imkonini beradi.

Innovatsion pedagogik yondashuvlar va zamonaviy texnologiyalar pedagogik va metodik kompetensiyalarni rivojlantirishda alohida ahamiyatga ega. Interaktiv dasturlar, video materiallar, onlayn resurslar va mobil ilovalar o'qituvchilarga darslarni samarali, qiziqarli va interaktiv shaklda olib borish imkonini beradi. Shu bilan birga, bu vositalar o'quvchilarning individual rivojlanishini kuzatish, natijalarni tahlil qilish va pedagogik qarorlar qabul qilishni osonlashtiradi.

Amaliy mashg'ulotlar, seminarlar va treninglar pedagogik kompetensiyalarni shakllantirishning muhim elementidir. Mashg'ulotlar orqali o'qituvchi nazariy bilimlarni amalda qo'llash, interaktiv metodlarni sinash va pedagogik tajribani oshirish imkoniga ega bo'ladi. Treninglar pedagogik vazifalarni muhokama qilish, yangi strategiyalarni o'rganish va hamkasblar bilan tajriba almashish imkonini beradi. Master-klasslar esa ilg'or pedagogik texnologiyalar va innovatsion yondashuvlarni o'rganish va amalda qo'llash imkonini yaratadi.

Reflektiv faoliyat pedagogik va metodik kompetensiyalarni rivojlantirishda alohida e'tibor talab qiladi. O'qituvchi o'z mashg'ulotlarini tahlil qiladi, pedagogik xatolarni aniqlaydi va ish faoliyatini takomillashtirish bo'yicha strategiyalar ishlab chiqadi. Refleksiya o'qituvchining nazariy bilimlarini amaliy ko'nikmalar bilan uyg'unlashtirishga yordam beradi, pedagogik jarayonni optimallashtiradi va dars sifatini oshiradi.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar va interaktiv metodlarni kompetensiyaviy yondashuv bilan birlashtirish pedagogik va metodik kompetensiyalarni tizimli

shakllantirishga imkon beradi. Bu yondashuv o'qituvchiga darslarni samarali rejalashtirish, o'quvchilarning individual ehtiyojlarini hisobga olish, pedagogik jarayonni optimallashtirish va mashg'ulotlarni yuqori darajada tashkil etish imkonini beradi. Shu bilan birga, o'quvchilarning jismoniy, aqliy va ijtimoiy rivojlanishi rag'batlantiriladi.

Natijada, innovatsion pedagogik yondashuvlar va kompetensiyaviy yondashuvni qo'llash jismoniy madaniyat o'qituvchilarining pedagogik va metodik salohiyatini oshirishda samarali vosita bo'lib, oliy ta'limda ta'lim sifatini yaxshilash va o'quvchilarning rivojlanishini rag'batlantirish imkonini beradi.

Innovatsion pedagogik yondashuvlar va kompetensiyaviy yondashuvni qo'llash orqali jismoniy madaniyat o'qituvchilarining pedagogik va metodik kompetensiyalarini rivojlantirish oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish va o'quvchilarning jismoniy, aqliy hamda ijtimoiy rivojlanishini rag'batlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Kompetensiyaviy yondashuv o'qituvchilarga nazariy bilimlarni amaliy ko'nikmalar bilan uyg'unlashtirish, interaktiv va innovatsion metodlarni qo'llash, pedagogik jarayonni optimallashtirish va darslarni samarali tashkil etishga imkon beradi. Reflektiv faoliyat o'qituvchining professional salohiyatini oshiradi va pedagogik jarayonni doimiy takomillashtirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, zamonaviy texnologiyalar darslarni qiziqarli va natijali qiladi, o'quvchilarning faolligini rag'batlantiradi va ta'lim jarayonining sifatini oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Shavdirov S. A. Podgotovka budushchikh uchiteley k issledovatel'skoy deyatel'nosti // Pedagogicheskoe obrazovanie i nauka. – 2017. – № 2. – P. 109-110.
2. Shavdirov S. A. Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons // Eastern European Scientific Journal. – 2017. – № 1. – P. 131-134.
3. Shovdirov S. A. Factors Influencing the Formation of Students' Competencies in Teaching Fine Arts // Inter education & global study. – 2024. – № 1. – P. 8-14.
4. Ibraimov X., Shovdirov S. Theoretical Principles of The Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students // Science and Innovation. – 2023. – T. 2. – № B10. – P. 192-198.
5. Baymetov B. B., Shovdirov S. A. Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts // International Journal on Integrated Education. – 2023. – T. 4. – № 3. – P. 60-66.
6. Shavdirov S. A. Metodika formirovaniya pedagogicheskoy kompetentnosti uchiteley fizicheskoy kultury // Sovremennoe obrazovanie. – 2018. – № 5. – P. 25-32.
7. Baymetov B. B., Ibragimov X. Competency-based Approach in Teacher Professional Development // Eurasian Journal of Educational Research. – 2022. – Vol. 12. – P. 45-53.

8. Karimov A. Modern Pedagogical Technologies in Physical Education // Journal of Educational Innovation. – 2021. – Vol. 5. – P. 78-85.

9. Tursunov B., Shodiev M. Integrating Interactive Methods in Physical Education Lessons // International Journal of Pedagogy. – 2022. – № 2. – P. 112-120.